

مسمومیت با مواد دندانپزشکی

از همان زمانی که جیوه در ترکیب مواد پرکننده دندان مورد استفاده قرار گرفت، یک علامت سوال بزرگ در مقابل آن به وجود آمد: «آیا این ماده که از سمی ترین عناصر موجود در طبیعت به شمار می رود، خطری برای بدن انسان دارد، یا نه؟» اگرچه امکان آزاد شدن جیوه از داخل آمالگام، که یکی از مواد پرکردنی دندان هاست تقریباً وجود ندارد و از این نظر خطری متوجه کسانی که اقدام به ترمیم دندان ها با آمالگام می کنند، نیست؛ احتمال ایجاد مسمومیت دندانپزشکان و دستیار آن ها که هر روز چند ساعت با ترکیباتی نظیر آمالگام سروکار دارند، بسیار زیاد است.

اگرچه جیوه از راه پوست و بلع قابل جذب است، اما خطر اصلی با جذب آن از طریق استنشاق یا تنفس است. اگر میزان جیوه در خون از نانوگرم در میلی لیتر بالاتر رود، علائم مسمومیت آشکار می شود. به دلیل اینکه بخار جیوه، رنگ و طعم و بو ندارد، بنابراین کشف آن حتی در شرایطی که در بالاترین مقدار ممکن هم باشد، به راحتی ممکن نیست. اهمیت خطر مسمومیت با جیوه به حدی است که یک قطره خالص از آن می تواند تمام هوای یک مطب به اندازه معمولی را اشباع کند. البته باید تأکید کرد که مقدار جیوه ای که در مطب های دندانپزشکی برای پرکردن دندان ها به کار می رود، آن قدر نیست که چنین عوارضی بر جای بگذارد، اما رعایت اصول ایمنی هم برای بیمار و هم دندانپزشک از ایجاد مشکلات بعدی پیشگیری می کند.

محافظت از مسمومیت با جیوه

برای از بین بردن احتمال خطر مسمومیت با جیوه هوای داخل مطب باید به خوبی تهویه شود و تمام جیوه های اضافی نظیر کپسول های مصرف شده و خرده های آمالگام که در حین متراکم کردن باقی مانده اند، باید جمع آوری شوند و درون ظرف های نشکن که در آن ها کاملاً بسته می شود، نگهداری شوند. عرضه بهداشتی جیوه توسط فروشندگان و تولیدکنندگان و مصرف صحیح آن نقش بسیار موثری در جلوگیری از آلودگی محیط زیست دارد. خرده های باقیمانده آمالگام و مواد آلوده به جیوه به هیچ وجه نباید سوزانده شود. بنابراین نباید آن را همراه با سایر زباله ها دور ریخت، چرا که ممکن است بعدها در نتیجه سوزانده شدن آن بخارهای جیوه سبب آلودگی شوند.

تابش اشعه

رادیوگرافی یکی از راهکارهای تشخیصی در دندانپزشکی است. دندانپزشک و دستیار او به دلیل حضور دائمی در مجاورت دستگاه رادیوگرافی در معرض تابش ناخواسته اشعه ایکس هستند. برای حفاظت از تابش اشعه راهکارهایی نظیر سرب کوبی دیوارهای اتاق رادیوگرافی یا تعبیه استندهای سربی، تنظیم دوز تابش

اشعه و رعایت اصول مجاز پیشنهاد شده است که دندانپزشکان ملزم به رعایت آن ها هستند. عوارض ناشی از تابش اشعه ایکس به دندانپزشکان شامل عوارض آستانه دار و بدون آستانه هستند. عوارض آستانه دار، اثرات قطعی ناشی از تابش دوز مشخصی از اشعه به فرد هستند، نظیر ناهنجاری های کروموزومی و اثرات دهانی پس از رادیوگرافی. عوارض بدون آستانه عوارض بلندمدت هستند، اما هیچ نسبتی با دوز اشعه ندارند نظیر ابتلا به انواع سرطان ها.

آلودگی به خون آلوده

تعریف صحیح نیدل استیک شدن (Needle Stick) این است که درحین انجام کار درمانی یک سوزن توخالی مثل سوزن سرنگ که حاوی خون قابل مشاهده باشد در پوست فرو برود و خراش واضحی ایجاد کند. در صورت آلوده بودن خون به ویروس هپاتیت یا HIV احتمال ابتلا به بیماری هپاتیت یا ایدز فرد را تهدید می کند. این یکی از خطراتی است که همیشه متوجه دندانپزشکان و دستیاران آنهاست. بیماران دندانپزشکی از این حیث تقریباً در حاشیه امنیت قرار دارند؛ چرا که سر سوزن سرنگ بی حسی و تیغ جراحی از جمله وسایل یکبار مصرفی هستند که بدون شک پس از استفاده دور ریخته می شوند و برای بیمار دیگری استفاده نمی شود. در صورت فرورفتن سرنگ در پوست، باید تی تر آنتی بادی علیه هپاتیت در خون فرد چک شود. اگر نتیجه تی تر این آزمایش بالای ۱۰ بود، هیچ مشکلی وجود ندارد، ولی اگر فرد ایمنی نداشت یا قبلاً واکسن نزده بود، باید واکسن هپاتیت B و ایمونوگلوبولین ضد هپاتیت B به او تزریق کرد.